

CERKVENI GLASNIK

Izhaja z a d n j i t e d e n v m e s e c u

ZA TRŽIŠKO ŽUPNIJO

Posamezna številka stane 2 Din.

*3 mirom božjim oblagodarjene božične praznike
in milosti polno novo leto želi
Cerkveni Glasnik*

vsem tržiškim župljanom, posebej pa še naročnikom in bralcem!

V pozdrav.

V imenu božjem pozdravljeni, dragi župljani!

Kdo bi bil mislil, da Vas pozdravim že po dveletnem kaplanovanju med Vami kot župnik! Še govoril sem včasih, ko sem motril premnoge posle svojega prednika, da bi me tudi z zlato verigo težko kdo priklenil v tržiško župnišče. Marsikom je to najbrže zadnje dni prihajalo na misel. Tudi meni. A kako pravi Tržičan. »Zarečenega kruha je le malo manj pospravljenega, kakor pa pečenega.« Bodi!

Kako sem prišel še tako mlad na težko mesto tržiškega župnika, veste sami. Hoteli ste me in to željo je v polni meri upošteval gospod patron in škofijstvo. Jaz zase sem ob splošnem napetem pričakovanju, kam pade kocka, molil najbolj prisrčno vedno prošnjo: »Zgodi se Tvoja volja.« Tudi dobre duše so molile, kot vedno če Tržič novega župnika pričakuje in tako vidim v tem svojem nastopu božjo voljo, ki naj vodi vedno vsa naša prizadevanja.

Ko stopajo državniki, pa tudi drugi, na važna in odločilna mesta, razvijajo svoje programe in velike načrte. Da je tudi mesto tržiškega župnika važno, o tem ni dvoma. Morda zato tudi kdo od mene programa pričakuje. Prav nič nisem v zadregi zanj. Moj program je moja prisega, ki sem jo položil Bogu in svojemu škofu ob instalaciji.

Dobil sem iz rok svojega škofa okrog vratu štolo, znak duhovske oblasti. Duhovska oblast je predvsem zdravniška in sodniška. Daj Bog, da bi mogel biti vsem dober zdravnik in razsodnik v dušnih zadevah, pa tudi pomočnik v časnih stvareh, ki so v zvezi s srečnim notranjim dušnim življenjem!

Evangelij, božja razodeta resnica, je bila druga stvar, ki mi jo je škof izročil v roke in na evangelij Gospodov je bila izrečena tudi moja prisega. Naj mi Bog daje moči, da bi mogel sveto vero čuvati v Vaših srcih in, če treba, da jo bom znal tudi prav braniti, kadar bi na polje tržiških vernikov prihajal sovražnik z ljulko te ali one vrste! V vsa-

kem izmed Vas gledam neumrjočo dušo, po sveti veri posvečeno. Vsakemu sem dolžan posvetiti skrb in brigo, a vedno po večnih, neizpremenljivih načelih svete vere. Ta naj bodo vedno svetla luč!

Ključni in duhovniško pokrivalo, to dvoje je bilo še, kar sem prejel iz rok svojega prevzvišenega nadpastirja. Naj kot župnik lepe, a težke tržiške župnije odpiram srečo nebeško in zemeljsko vsem, predvsem pa onim, ki so dušne in telesne pomoči najbolj potrebni!

Blagoslov, s katerim me je prevzvišeni vladika poslal med Vas, naj spremlja mene in naj med nami vsemi vedno ostane!

Pozdravljeni!

Ustanovitelju „Cerkvenega glasnika“ ob slovesu.

So trenutki v življenju, ki napravljajo vtise, neizbrisne in tako silne, da stopi vse postransko v ozadje. Kdo ne bo priznal, da je take trenutke preživljala naša tržiška župnija v dnevih koncem novembra in posebno na dan 1. decembra. Poslavljalja se je tedaj od svojega duhovnega očeta, župnika Matije Škerbca, ki je sedaj mestni župnik in škofijski duhovni svetnik v staroslavnem Kranju.

Le šest let, gospod svetnik, si bil v Trziču, a desetletja bo Tvoje delo želo sadove.

Nisi bil brez nasprotnikov, a rekel bi: Bil si brez nasprotnika, ki ne bi Tvojega dela občudoval.

Povsod si oral, gradil, svetoval, pomagal in marsikatera razorana brazda bo potrebovala, da ji v njeni pomladi še vržeš zlahtnega semena. Storil boš to, saj si ob slovesu, ki je pretreslo nas in tudi Tvojo žilavo notranjsko naravo, to kar moral obljubljal.

Versko življenje, Tvoja velika briga in naša sreča; »Cerkveni glasnik«, Tvoje ljubo dete in naš prijatelj; gospodarske organizacije, Tvoja skrb in naša pomoč; krščanska dobroteljskost, Tvoja srčna ljubezen in potrebnih uteha; Tvoja naklonjenost in naša ljubezen: vse to naj v Tvoji slavni spomin živi in procvita!

Škofijstvo Te je, upoštevajoč delo v Trziču, odlikovalo s častjo svetnika, v Trziču Ti bo pa zahvala peta, dokler bo hvaležnost živela.

Z zahvalo za vse: Z Bogom!

Božični angel.

Še bolj tiho kakor snežinke prihaja božični angel na zemljo. Glas polnočnih zvonov ga pozdravlja in z vsemi, ki so dobre volje, poje glorio. Vesela je ta glorio, če se z glasovi angela družijo tudi glasovi človeških src; še mogočna, a manj vesela je, če morajo peti angeli sami.

K vsakemu kristjanu pride božji angel, nebeški pevec. A vsak ga ne sprejme v pravem božičnem razpoloženju. —

Pri imenitnih, bogatih se oglasi. Morda jih najde pri obilno obloženi mizi, pri svetlem božičnem drevesu. Blagor, če so tudi srca bogata na milosti božji, če vlada jasnina tudi v notranjosti! Glorio pojejo taka srca revnemu Detetu in glorio izražajo s tem, da ogrevajo s krščansko dobrotelostjo revne, ponižane, pomoči potrebne. — Toda nekateri imenitneži nočejo slišati angelskega slavospēva. Drug glas jim je ljubši. Glas, ki poje slavo le njihovim časti, njihovemu premoženju. Pa čeprav je ta glas čisto hinavski, ko prihaja od drugih; čeprav je izraz trdosrčnosti, ko ga uglašajo njihova skopost. Božjo slavo taki odklanjajo, dobre volje pri njih božji angel ne najde, zato nima pri njih opravka.

K trpečim, bolnim prihaja božični angel. Božično noč, veselje jim oznanja. Potrta srca zaziba v sveto zaupanje, revno in od mraza drhteče Dete jih blagoslavlja. Trpeči in revni po telesu, a bogati po zaupanju v srcu, zapojejo z angelom glorio Gospodu, ki je tudi v njihovem srcu izbral jaslice bivanja. Vdane duše bi pohitele najraje kar z božičnim angelom k Njemu, ki je gosdodar življenja, boleznin in smrti. — Kaj pa, če je kje trpin, bolnik, ki so mu božični zvonovi neljubi? Rojstva božjega Deteta noče razmišljati, ker v njegovem srcu ni pripravljenih jaslic. Angelske glorioje pa vendar nikdar ne more preslišati. Vsaj iz dalje mu odmeva. O, da bi odmev našla tudi v ubogem srcu! —

Povsod božični angel obiskuje in poje. Tudi v daljne kraje gre. Tam biva človek, ki je zapustil domačijo in mu je že tujina zarisala pečat grenkosti v srce in lice. O božiču je ta človek doma, je mlad, je mehkega srca, je poln spominov in poln načrtov. Nedolžne mladosti se spomni. Občuti gorkoto domače peči na sveti večer, začuti tudi toploto materine in očetove ljubezni in stresa se pred mrzlotu tujine. Tudi pred žalostno praznino svoje duše se stresa. »Bim-bom« mu donijo glasovi domačih zvonov na ušesa. V duhu se drži svoje matere za krilo in lica mu zažarijo, ko stopa z njo v duhu k polnočnici. Ah, kako želi to uro, da bi ga bila materina roka vodila tudi potem, ko je ubiral v tujini napačna pota. Pa jo je morda še odbijal, ko se je stegovala z opomini iz domačije za njim. Ob božični glorioji to bridko občuti. Božični angel ga dramí. V preje trdem srcu dobivajo božični glasovi odmev, ki sklepajo: »Vstal bom in pojdem k svojemu očetu in mu porečem: Oče, grešil sem zoper nebesa in pred teboj; več nisem vreden, da bi se imenoval tvoj sin, sprejmi me, ko katerega svojih najemnikov!« Po tem sklepu obhaja zopet Božič nekdanjih dni. Angel božji pa poje še bolj prisrčno: »Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so Bogu po volji.« — Kaj pa, če božji angel pri onih, ki begajo po tujini v nevarnostih, ne more vzbuditi božičnega razpoloženja in lepih spominov? Žalosten je. In žalosten je tudi Božič zakrknjencev!

Pri srečnih se oglasi božični angel. Pri družinah, ki se v božičnih dneh grejejo pri ljubem domačem ognjišču in se ogrevajo tudi s pravo, složno medsebojno ljubeznijo. Blaženi so prazniki takih družin. Božični angel jih je po-

sebno vesel in blagoslov božjega Deteta je tu posebno poln miru in milosti.

Tudi odklonilno besedo mora čuti božični angel na svojem potu. Glej, tam v neurejeni sobi sedi mlad mož, zamišljen, potr. Nedavno so mu pokopali drago ženo. Drugod sedi obupano žena, sin, hči, brat, sestra, prijatelj, poln bridkih vtisov nad izgubo dragega, ki Božiča ne obhaja več v krogu ljubih. In morda kdo pravi: »Kako vesel in hvaležen bom, ko prazniki minejo. Prinašajo mi samo žalostne spomine. Vsaka ura mi govori o njem, ki ga ni. Ah, in lanski Božič, kako je bilo lepo! Nič več ne bo tako!« — Pa govori božični angel takemu, da pride še lepši Božič v nebesih, ki ga je zaslužilo božje Dete v jaslicah in na križu. Naj bi ta resnica bila tolažba in upanje!

Se hodi okrog božični angel. Povsod gre. Kdo more popisati, kje vse se oglasi! Tudi Tebe, prijatelj, božični angel te dni obiskuje. Poslušaj ga! Zapoj z njim slavo Bogu, pa boš med tistimi, ki uživajo na zemlji blaženi mir!

Slava Bogu, mir ljudem!

Kje bi se danes Kristus rodil?

Reven hlev in še bolj revne jaslice so bile rojstni kraj Odrēšenika. Gotovo smo se že kdaj zgražali nad trdosrčnostjo Betlehemčanov, ki za sveto družinico niso imeli stanovalja in strehe. Pa vprašajmo se: kje bi se danes Jezus rodil?

Morda kot najvišji kralj v kakšni državni palači? — »O, država in njen aparat mora biti za vse! Vera v politiki posameznih držav nima opravka! Da, krščanstvo je preobrazilo svet, a rimo-katoliško je preveč. Veruje v čudeže, v sv. Trojico, zahteva katoliško življenje, priznava papeža in celo njegovo nezmotljivost v verskih in nravnih naukih. Ne, Jezus s svojim naukom in vplivom ne sme imeti močil.« Tako in podobno bi govorili mnogi voditelji mnogih držav. Kralj kraljev ne bi našel pri njih prenočišča in rojstnega bivališča.

Večna Modrost bi morebiti potrkala na vrata kakšnega vseučilišča, da od tu zasije Luč-Kristus vsemu svetu. Povsotovali bi se učenjaki. Izgovorili bi nekateri besedo »Bog«. Drugi bi se pa že bali za svobodo znanosti, kakor, da božje resnice niso več, kakor uspehi človeškega uma! »Ni prostora za rojstvo božjega Odrēšenika,« to bi bila najbolj pričakovana rešitev.

Bi umetnost odprla svoja vrata vsemogočnemu umetniku-Stvarniku? Zopet težko! Poslušajte slikarje, leposlovce, skladatelje, kiparje! Samo umetniškim smotrom mora služiti njihovo delo. Da, vera nudi mnogo lepega, ki dobiva izraza v vseh umetnostih; a to, kar imenuje svet čisto umetnost, naziva vera že pogosto pohotnost, strast, pohujšanje. Kaj vse danes slikarji slikajo, pesniki opevajo, pisatelji opisujejo, kiparji upodabljajo! Pod krinko umetnosti, seveda. A ta umetnost je le v tem pogosto občudovanja vredna, ko zna na toliko načinov zastrupljati neumrjoče duše. Kristus hoče čisto umetnost, noče mikov v greh za uboge človeške duše. Hoče za mnoge umetnike preveč in za to ga odklanjajo. Tudi dostojnega rojstnega bivališča bi mu v svoji sredi ne dali. Kristus hoče namreč vse, pogajanj ne more poznati.

Mati božja in sv. Jožef bi napravila še poiskus. Tudi skozi mogočna vrata bi stopila prosit rojstnega bivališča za Jezusa. V sijajna poslopja bank, tovarn, v zakladnice gospodarskega kapitala bi stopila. A kaj ima Jezus opraviti pri denarju, premogu, železu, svili...? O, opraviti! On posvečuje vse in naklanja dobro uporabljanim svetnim dobrinam še višje duhovne dobrote. Toda gospodarji naših dni nočejo Kristusa samega. Strežejo vsakemu, ki upošteva njihovega malika — denar in boječ se zamere bi bili pripravljeni tudi Zveličarja odkloniti.

Bogati bi Gospodu prenočišča ne dali, ker bi se jim zdel preveč reven in ker hoče, da vse predvsem služi njemu. In tudi mnogi revni bi v zaslepljenosti bogate posnemali.

Za rojstno bivališče bi za Kristusa-kralja vesoljstva najbrže prostora ne bilo nikjer!

Rodil bi se Gospod zopet v lesu, v revščini.

Revščina, kako si posvečena!

Kdo je tako reven, kot Kristus-človek v jaslicah? Nihče!

A zopet: kdo je tako vzvišen, kot Kristus zmagovalec, ki na lesu križa govori: »Dopolnjeno je!«? Kdo ne bi rad z duhom Kristusovim izgovarjal na zadnjo uro teh besed?

Pripravimo Gospodu v jaslicah rojenemu in na križu zmagovitemu, prostor v svojem srcu, pa ga bo dal tudi On v svojem nam! — —

Viktor Kragl (sestavil po zapiskih svojega očeta, † nadučitelja J. Kragl-a)

Tržiška šola.

(od svojega početka do leta 1905).

O prvem početku šole v Trziču ni nobene zgodovinske gotovosti. Znano pač je le to, da je bila tukaj enorazredna šola že okoli leta 1790., kajti takrat je zaznamovan kot učitelj Alojzij Mahr, ki je bil pa bolj pisac nego učitelj. Leta 1800 je bil učitelj in organist Martin Faber. Za tem je postal leta 1809 učitelj Anton Pibernig. Meseca marca 1810. so pa Trzičani tožili učitelja Piberniga pri škofijskem ordinarijatu v Ljubljani, da šolo zanemarja in da mesto njega njegov sin podučuje in da v cerkvi s svojim orglanjem ljudi pohujšuje. V imenu škofijskega ordinarijata je tedanji tržiški župnik Preschern opominjal učitelja Piberniga naj se poboljša: učitelj Pibernig pa je bil vsled tega tako užaljen, da se je takoj odpovedal službi. Vsled odstopa učitelja Piberniga ni bilo v Trziču leta 1811. nobenega pravega učitelja. Podučeval je le nekatere dni v mesecu tedanji mežnar Jožef Peharc. Ker je pa 30. marca 1811. velik požar Trzič hudo poškodoval in je od meseca aprila dalje več ljudi v šoli stanovalo, se celo leto 1811. potem nič več ni podučevalo. Leta 1812. in 1813. je zopet podučeval mežnar Jožef Peharc. Meseca oktobra 1813. pa je postal učitelj in organist Jožef Tomažovic, ki je ostal v Trziču do l. 1846. Ker je pa l. 1814. mežnar Jožef Peharc v Ljubljani skušnjo za učitelja napravil, je bil ta nastavljen kot šolski pomočnik in mežnar skupaj. Nastala sta torej dva razreda. V 2. razredu v hiši št. 64, kjer je bila svoj čas sirotišnica, je učil učitelj in organist Jožef Tomažovic; v 1. razredu v hiši št. 62, kjer je stanovanje organistovo, je pa učil učiteljski pomočnik Jožef Peharc. Meseca januarja 1818. je dobil Jožef Peharc mesto učitelja na normalki v Ljubljani. Na njegovo mesto je prišel kot šolski pomočnik in mežnar Jakob Peharc. Ker je pa ta sobo prvega razreda obdržal za svoje stanovanje, se je vzelo za prvi razred sobo v hiši pri Švelcu za farno cerkvijo. Ta soba je bila majhna in nevarna za otroke in tudi preveč oddaljena od drugega razreda. Te neugodnosti je predvsem uvidel takratni posestnik tržiške graščine, maršal in grof Radetzky in je daroval tržiški srenji dve veliki sobi pri tleh v svoji grajski hiši pod gradom; tudi učitelj je v tem poslopu našel svoje stanovanje. V novem šolskem poslopu — ki še dandanes služi v iste namene — se je začelo podučevati leta 1822. Učitelj I. Tomažovic je bil l. 1844. od župnika Fink-a odpuščen iz službe, bajé zaradi starosti. Na njegovo mesto je prišel začasno Janez Peruzzi, ki pa je že 25. januarja 1845. dobil stalno službo v Kamni gorici; zato je bil učitelj Tomažovic zopet nastavljen in je na tržiški šoli podučeval do svoje smrti; umrl je dne 14. maja 1846. za plućnico v 73. letu svoje starosti.

Tomažovic je bil tudi izvrsten pevec in mojster na orgljah, skladal je tudi pesmi; ustanovil je in hvalovredno vodil pevsko društvo, njegova žena je kot vdova še desetletja životarila v zelo ubogih razmerah, preživljati se je morala s 5 gld. mesečne plače. Po smrti Tomažovica je bil nastavljen kot provizor Janez Debelak, ki je podučeval v 2. razredu do februarja l. 1848., ko je prišel na mesto pokoje-nega učitelja Tomažovica kot definitiven učitelj Ignac Böhm iz Ribnice. Ta je služil v Trziču do novembra 1851, ko je odšel v Kočevje. Mesto učitelja Böhma je stalno dobil prejšnji provizor Janez Debelak, ki je pa koncem leta 1857. hudo obolel. Bolehal je tako dolgo, da je bilo šolsko predstojništvo primorano pisati in prositi za drugega učitelja. Tako je bil na tržiško šolo nameščen učitelj Jožef Juvan. Ob njegovem dohodu v Trzič, je pa ozdravil tudi Debelak; kam sedaj z na novo prišlim učiteljem? In do-gnalo se je z dobro voljo tržiških srenjskih gospodov, zlasti župnika g. Koširja in šolskega očeta g. Antona Globozhnika, da je tudi vlada potrdila razširjenje dosedan-je šole z nadomestvijo treh stalnih učiteljev. Meseca oktobra 1858. se je torej razširila dotedanja dvorazrednica v glavno štirirazredno šolo; tretji in četrti razred sta se nastanila v sosedni hiši št. 39. Tedanji katehet Franc Ks. Wohinz je postal začasni direktor ali vodja in učitelji so bili: Debelak, Jakob Peharc in Juvan. Leta 1859 je bil Jakob Peharc na lastno prošnjo umirovljen in bil tem povodom za svoje usluge odlikovan s srebrnim križcem s krono. Po Jakobu Peharcu izpraznjeno učno mesto je dobil Ivan Tomšič, ki je na tržiški šoli služil do oktobra 1867., ko je prišel kot učitelj na vadnico v Ljubljano. Tomšič je bil tudi slovenski mladinski pisatelj in pesnik. Mesto Tomšiča je bil kot suplent vsprejet Andrej Perne — Trzičan — ki je tukaj služil do 2. marca 1868. Pernetovo mesto je zavzel Valentin Kumer — rojen l. 1849 v Kranju —; v Trzič je došel iz Idrije; meseca sept. 1871 pa je dobil učiteljsko mesto na l. mestni šoli v Ljubljani in na njegovo mesto je prišel meseca oktobra 1871 Valentin Lindner, ki je v Trziču služil do svoje smrti; umrl je v bolnici v Ljubljani dne 23. novembra 1877, star še-le 26 let. Po Lindnerjevi smrti je bil sprejet kot prov. učitelj Viktor Šetina, ki je pa tu služboval samo eno leto: na njegovo mesto je prišel septembra 1878 v Trzič za učitelja Andrej Kmet. Provizorični učitelj Jožef Juvan je bil l. 1864 premeščen v Črnomelj in na njegovo mesto je prišel iz Črnomlja Luka Knific — rojen l. 1831 v Trbojah. Do meseca marca 1874 so delovali na šoli v Trziču le trije posvetni učitelji; začetkoma marca l. 1874 pa je bil nastavljen še kot pomožni učitelj bivši predsednik krajnega šolskega sveta ali šolski oče — kakor so ga imenovali — Anton Globozhnik, ki je na tržiški šoli podučeval do konca julija 1879; Globozhnik je bil rojen v Trziču l. 1822 in je tu tudi umrl dne 26. decembra 1903. Ženska ročna dela pa je na tržiški šoli podučevala od 1. februarja 1875 pa do aprila l. 1881, izprašana učiteljica ročnih del — Trzičanka — g d č. Zofija Pirc.

Kakor že omenjeno je bil prvi vodja in istočasno tudi katehet na glavni šoli v Trziču Franc Ks. Wohinz in sičer do 1. avgusta 1861; umrl je 7. junija 1897 kot župnik v Križah pri Trziču. Za Fr. Ks. Wohinzem so bili prov. voditelji in objednem katehetje na tržiški šoli še sledeči duhovniki:

Ignacij Eržen (do 1. septembra 1862); umrl 13. dec. 1865 kot upokojenec v Ljubljani.

Janez Juvan (do novembra 1867, ko je odšel v Idrijo); umrl 23. junija 1909 v Idriji.

Anton Fettich-Frankheim (do septembra 1868); umrl kot kanonik v Ljubljani 29. januarja 1910.

Kozma Pavlič (do novembra 1869); umrl 18. junija 1916 kot zlatomašnik in župnik pri sv. Križu ob Kostanjevici.

Franc Spendal (od 4. nov. 1869 do sept. 1871), umrl 30. marca 1915 kot kanonik v Novem mestu. Jakob Aljaž (do marca 1874), umrl 4. maja 1927 kot župnik na Dovjem

Vodstvo trziške šole je l. 1874 prešlo od duhovnikov na svetne učitelje in tako je meseca marca 1874 provizorično prevzel vodstvo trziške šole učitelj Luka Knific, ki je bil s koncem julija 1879 iz službenih ozirrov prestavljen na ljudsko šolo v Preddvor.

Leta 1879 je bilo nadučiteljsko in voditeljsko mesto v Trziču razpisano v stalno namestitev in tako je bil z odlokom dež. šol. sveta z dne 27. sept. 1879 imenovan kot nadučitelj in prvi stalni voditelj trziške štirirazredne glavne šole Jožef Kragl, ki je nastopil to službo 6. okt. 1879 in jo vršil do svoje smrti dne 27. dec. 1905.

Ob Kraglovmem nastopu so učiteljevali na trziški šoli: učitelja Debelak in Kmet ter učiteljica Podrekar.

Učitelj Janez Debelak je bil rojen dne 10. maja 1815 v Trziču, kjer je bil njegov oče krojač. Prvi šolski poduk je dobil v domačem kraju. L. 1846. je obiskal v Celovcu tečaj za učiteljske kandidate in dobil 19. junija 1846 spričevalo za trivijalne šole. L. 1849 je prebil v Ljubljani preskušnjo učne usposobljenosti.

(Dalje prihodnjic).

„Predpustna pesem“ Vojteka Kurnika.

Sicer se Trzičani ne ženite največ pred pustom, ker je menda v tem času največja zadrega za lepo cvetje, a vendar naj že januaraska številka prinese ženitovanjska navodila našega trziškega pesnika Vojteha Kurnika, da jih posebno ogledajo tisti, ki so bodočemu zakonu najbližji. Prav gotovo je pesnik to pesem zložil v predpustnem času. Morda jo je pri delu v kolarski delavnici napisal na oblance ali na desko. Morebiti mu prvotni veri niso takoj ugajali, pa jih je požgal z oblanjem vred. Kaj, prijatelj, ali si tudi ti tako previden in pošteno skrben pri izbiri življenjskega druga kot je pesnik pri zlaganju verzov?!

Pesem je bila leta 1857. natisnjena v „Novicah“. Uredništvu „Cerkvenega glasnika“ jo je izročil g. dr. Kozma Ahačič, kateremu so jo izročili seveda Rodarjevi. Le v nekaterih ločilih je preurejena, sicer pa je prvotna. Tako-le je:

1.

Zdaj pust je v deželi,
Kdo misli snubiti,
po volji in želji,
Nevesto dobiti?
Naj dobro preudari,
prem stopi čez prag,
prem zveže in spari
zakonski ga trak.

2.

Marsikateri si stavi
svoj grad med oblake;
ko v njega se spravi,
pa vidi napake.
In križi, nadloge
mole si roke; —
so Binkošti dolge
pa ure grenke.

3.

Češ mirno življenje
in leta vesele,
poslušaj svarjenje
glej znamenja tele:
Kjer vedno med starši
razsaja prepri,
to naj te prestraši,
odtod gre nemir.

4.

Kjer mati je troša,
so hčerke potrate;
pod streho bo toča,
prijatelj, šla nate.
In ko bi dežvalo,
karkoli želiš,
ne bo pomagalo,
če katero dobiš.

5.

Je mati tožljiva,
nesnažna, neredna,
bo hči tud' trošljiva,
zabita, neredna.
Ti boš Napoleonu
pri Moskvi enak,
v nesrečnem zakonu
kesal se bedak.

6.

Kjer mati očeta
le malo spoštuje,
hči, strupa navzeta,
moža zaničuje.
Pri taki boš pičen
na zdravo srce,
do smrti trpinčen
pretakal solze.

7.

Če prej se zlo „glešta“,
še bo opustila.
Če staršem ni zvesta,
za nos te vodila.
Pri taki pošasti
mož gloje kosti;
vsa živa je strasti
in pasje vesti.

8.

Katera veliko
si fante prebira:
Pokadi sladivko,
naj sama se zvira!
Da! Taki neugnani
do smrti gre ploh,
ker v zakonu nakani
veliko nadlog!

9.

Kdor družga ne gleda,
ko pedenj obraza,
mu rado preseda
do zadnjega časa.
Pa tudi po doti
Ne vprašaj samo —
mars'kteri se zmoti
o tem nad ženo.

10.

Pobožnost, zvestoba,
Sta čednosti prvi,
do hladnega groba
Zlajšujeta skrbi.
Sta stebra zakona.
Le smrt ju zmaje.
Kjer padeta ona,
tam pač je gorje!

11.

Ni vse, kar se sveti,
srebro in zlatina.
Bahavni obeti
so brz iz spomina.
In blaga krivična,
Še koj razdele;
Še žulje pravične
Pri tem pogube.

12.

Če to, kar nikoli
ne bode rabila,
se v kuharski šoli
je reva učila:
Še tečne prežganke
pri možu ne zna!
Ko ilovce žgance
neužitne strohnja.

13.

Se dečva na domu
za nič ni zmenila,
bo tudi v zakonu
vnemár vse pustila.
Skrbi, da bo znala,
kar tirja tvoj stan,
da bo kot mravlja ravnala,
če ne boš goljfan!

14.

Dolenjka Dolenjcu
najbolje postreže,
Gorenjka Gorenjcu
se k srcu prileže.
Zato naj Dolenjci
Dolenjke jemljo,
Gorenjke Gorenjci,
da prav po prišlo.

15.

Slovenke so zdrave,
so zale, rudeče,
kot z gorske višave
cvetlice cveteče.
Bohinjska dekleta
pa najbolj slove,
ker s kravo teleta
vrh dote dobe.

16.

Sicer letos ni treba
kot lani hiteti;
nek'teri seveda
pa mor'jo začeti!
Mečkvaci mečkajo
do zadnjega dne,
pa tudi imajo
iz slame žene. —

„Romani.“

V hladen jesenski večer zapiha vlak. Sedim v vozu, kjer se vozi tudi več delavk iz tovarn na svoje domove. Nekatero, trudne in prezeble, dremljejo, druge živahno razpravljajo in rešetajo dnevne dogodke. Ena pa napeto bere. Ne moti jo ropotanje koles, ne govorjenje. Bere, požira naravnost, dokler ne odloži tenkega zvezka z besedami: »To je napeto! To je fajn!« Mnoge ji pritrdijo, vsebina čtiva jim je pač že znana. Par sopotnic tudi že vprašuje, kdaj pride vendar »roman« že njim v roke.

Drugič, tretjič se vozim. Ista slika. Osebe preprostih stanov, posebno dijaki in dijakinje, zastopniki srednjega stanu in tudi inteligence, sede v železniškem vozu z »romanom« v roki.

Grem na nedeljo po trgu. Vrata podpira pri neki hiši doraščajoči mladenič. Ne meni se za mimojdoče, ne za miraz,

Bere iz tenkega zvezka in obraz mu žari v pričakovanju napetosti.

Krenem domov po poti, ki je čez dan bolj malo obljudena, oživiljena pa na večer. Solnce je ta dan še gorško. Dve dekleti komaj osnovni šoli odrastli, sedita na raztrgani klopi. Ena ima v roki ročno delo, druga bere. Predrzmem se vtakniti v čtivo. Opozorim, a za odgovor izvem: »Saj to ni nič! Vsi berejo, pa bi jaz ne smela!«

V obrtni šoli pride na vrsto, da poučim učence, kakšna so verska načela glede čitanja protiverskega in nemoralnega tiska. Učenec, ki je pravkar začel gledati pod klop, se zdrzne. Prijazno mu rečem: »No, povej odkrito, kaj imaš pod klopjo!« In res pove: »En zvezek »romana«, ki ga imate tudi v mislih!«

Obiščem bolnika. Na mizici poleg postelje ima različne priboljške, ki mu jih donajajo dobre roke. Poleg različnih stvari ne manjka tudi »romana«, ki izhaja v zvezkih. Ali mu je hotel tudi s tem kdo storiti uslugo in dobroto!

Slišim pogovor dveh doraščajočih, ki se spremeni skoraj v prepir zato, ker eden pri čitanju »romana« že pri par zvezkih ni prišel na vrsto.

In tako dalje. Celó o izposojevalnicah »romanov«, ki poslujejo brez patenta in davka je slišati v zadnjem času. Eni hočejo pri vsaki stvari zaslužiti in tudi »romane« izposojujejo proti odškodnini. Vsem, tudi otrokom.

Ti »romani«, ki so Vam znani in ki jih imam v mislih so šund!

Kakšna strast je šund za tistega, ki se mu uda!

Šund brati in podpirati je greh. To moramo vedeti! Že po naravnem zakonu je to zabranjeno. Duševna škoda sledi takemu čtivu. Priložnost, mik je za greh. Če je čtivo bližnja nevarnost za veliko dušno škodo, je greh smrten.

Ker mnogi svoje vesti nočejo poslušati, je morala sv. Cerkev dati tudi naravnost postave o prepovedi čitanja slabega čtiva. V teh prepovedih niso obseženi samo krivoverški in protiverski proizvodi, ampak tudi tisti, ki povečujejo nemoralnost in dražijo slabotno človeško čutnost.

Kakšno odgovornost si nakopavajo na svojo vest oni, ki umazano berivo oskrbujejo, prodajajo, širijo. Cilj jim je samo denar, četudi pri tem zastrupljajo neumrjoče duše.

Veste, dragi župljani, kaj mi je narekovalo te vrste? »Romani«, ki so zadnji čas preplavili tudi naše mesto in okolico.

Katoliška dijaška mladina v Ljubljani je meseca novembra 1928 na redni letni skupščini napovedala najostrejšo borbo šundu. Proglasila je tudi bojkot vseh trafik in trgovin, kjer se šund prodaja. Saj pošten človek res ne more stopiti v trgovino, kjer je v prodaji umazana pacarija! Tudi akademska mladina v Ljubljani je dvignila nedavno svoj glas proti šundu. Upravičeno! S tem je lepo pokazala, da stoji na straži za zdravo duševno hrano slovenskega naroda.

Imejmo tudi mi poštenje v sebi in pravo ljubezen do naše slovenske besede! Kakor je žalostno, da slovenski jezik že ne pozna dosti ostudnih besed za kletev in zato si preklinjevalci izposojujejo še tuje kletve, tako je tudi žalostno, da mnogi čitajo šund, ki je poleg pohujšljive vsebine tiskan v slabi popačeni slovenščini in poleg tega še izven mej naše ožje domovine.

Kam privede šund? Često v porotne dvorane in v ječe. Saj nam o tem pričajo mnoge sodne razprave in izjave zločincev. Šund, in še umazan kino zraven, je mnogokrat strup in nesreča za mlade ljudi.

Proč s šundom! Na delo pa za dobro čtivo v vseh naših družinah!

Verouk v šoli.

Verouk v šoli poučujejo pri nas že od nekdanjih duhovnikov, ki so po Kristusovem naročilu dolžni božji nauk vsajati že v mlada srca in ga ohranjati v vsakem srcu. Duhovnik

in šola, to dvoje je v zgodovini katoliške cerkve in v razvoju ljudske prosvete nerazločljivo združeno. Saj je Cerkev po svojih duhovnikih prva ustanoviteljica šol, od osnovnih do univerz. Zadnji čas pa prinašajo jugoslovanski listi mnogo razprav o tem, če naj verouk še poučujejo duhovniki ali pa naj nauk o »veri in morali« prevzamejo svetni učitelji, kar predvideva novi šolski zakon, ki ga v Belgradu pretresavajo te dni. Osnutek tega zakona je bil sestavljen po političnih veljakih, ki so veri in Cerkvi nenaklonjeni. Trdno smemo biti prepričani, da ta načrt ne bo držal. Bilo bi to tudi v škodo ne samo verskemu, ampak tudi vsemu za sebnemu in javnemu življenju. V čast slovenskemu učiteljsstvu bodi povedano, da kar splošno tega dela šolskega zakona ne odobrava. Če bo treba, bomo katoličani morali seveda izpregovoriti manifestacijsko besedo za verski pouk naše mladine. A upajmo, da razsodnost merodajnih krogov vendar premaga zaslepljeno strast!

To in ono.

G. župnik Matija Škrbec, je bil 1. decembra 1928 inštaliran za mestnega župnika v Kranju. Zadnje dni bivanja v Trziču in posebno pri odhodu mu je tržiška župnija izkazovala pristrčno ter obilno mero hvaležnosti in ljubezni za njegovo plodnosno delo. Odhodni pozdravi so bili naravnost ganljivi. Naj delavni gospod z božjo pomočjo deluje blagoslovljeno tudi v Kranju!

Novi župnik v Trziču je po prezentaciji patronata in po potrditvi škofijstva postal kaplan Anton Vovk. Rodil se je 19. maja 1900 v Vrbi na Gorenjskem; v mašnika je bil posvečen 29. junija 1923; kaplanoval je tri leta in štiri ure v Metliki ter dve leti in ravno tri mesece v Trziču; inštaliran je bil 1. decembra 1928, ko je inštalacijo izvršil isti prevzvišeni nadpastir, ki je delil novemu župniku pred leti zakrament sv. birme in sv. mašniškega posvečenja. Naj novemu župniku Bog pomaga!

Inštalacija, oziroma zunanja slovesnost inštalacije, se je vršila v Trziču 2. decembra 1928. Slovesnost je bila lepa tako, kot jo znajo pripraviti pač le Trzičani. Udeležile so se jo poleg številnih gg. duhovnikov, mnogi odlični zastopniki raznih uradov, vsepolno yernikov, kakor tudi g. patron, ki se je v spremstvu obeh gg. ključarjev pridružil tudi sprevedu iz župnišča v cerkev. Lep cerkveni govor je imel mil. g. stolni dekan in ravnatelj bogoslovnega seminšča Ignacij Nadrah, bivši tržiški kaplan.

Zahvala. Za vsestranske in pristrčne dokaze naklonjenosti; za vsa voščila, Bogu priporočena in meni izrečena; za mogočno pritrkavanje, streljanje vence in kresove; za lep sprejemni pozdrav, krasno petje, godbo v cerkvi in pri podoknici; za čast in proslavo, ki veljaj pred vsem Bogu, izrekam vsem in vsakemu pristrčni: Bog plačaj! — Župnik.

Mohorjeve knjige. Zopet ležijo zveste prijateljice našega naroda pred nami. Kdo jih ne jemlje z veseljem v roke? Nekaj častitljivega nam predstavljajo. Spremljevalke so že več naših rodov, vzgojiteljice in učiteljice so omiki in prosveti našega ljudstva. Naj v nobeni hiši ne manjkajo! Ste pogledali v Koledar na katerem mestu je naša župnija v ljubljanski škofiji po številu Mohorjanov v letu 1928? Na pet in sedemdesetem mestu! Sicer je še več župnij za nami kot pred nami, a vendar v prihodnjem koledarju moramo doseči še bolj častno mesto. Dvajset dinarjev bo še marsikatera družina premogla. Na delo! — Naročnino oddajajo novi in stari naročniki v župni pisarni, kamor naj pridejo kmalu iskat tudi knjige leta 1928. tisti, ki jih še niso vzeli.

Še enega g. kaplana dobimo v sredini januarja. Težko ga čaka mnogo dela, ki ga samo dva duhovnika v Trziču pač ne zmoreta. Vsi mu bomo z veseljem zaklicali: Dobrodošel!

V pomoč je hodil pretekli advent za soboto zvečer in za nedeljo g. katehet Janez Žerjav iz Ljubljane. Hvaležen mu je zato župnik in farani! — V ljudsko šolo hodi v pomoč do prihoda novega kaplana g. kaplan Polde Govekar iz Križev. To doživlja v dobi kaplanjevanja v Križah že drugič. Prav, da se mu ni Trzič prvič zameril!

Gospodinjski tečaj priredi naša dekliška Marijina družba v drugi polovici januarja in februarja. Vodila ga bo č. šolska sestra, ki pride posebej zato iz Maribora. Vršil se bo v kuhinji na Skali in deloma v dvorani Marijine družbe. Tečaj bo večerni, posebej priglašene se bodo pa imele priliko sukati v kuhinji tudi dopoldne. Zglasiti se je treba pri gdč. Premru ali Kurnik, kjer se izve tudi vse potrebno.

Oba sva v šoli celo dopoldne ob torkih in petkih dokler ne pride novi g. kaplan. To v vednost, da ne bo nepotrebnih potov in iskanja!

Statistične podatke za leto 1928 prinese februarška številka.

Razširjajte Cerkevni Glasnik!

Oznanila za januar.

1. **Novo leto**, zapovedan praznik obrezovanja Gospodovega. Vse tri sv. maše so z blagoslovom, ob 10. uri je slovesna sv. maša z leviti. Med deseto sv. mašo je običajno darovanje fantov in deklet. Popoldne ob 2.30 pete litanije Matere božje.

2. **Ime Jezusovo**. Danes in v osmini se morejo prejeti popolni odpustki, ki jih darujemo lahko tudi dušam v vicah. Pogoji: prejem sv. zakramentov, navzočnost pri sv. maši in molitev v papežev namen.

4. **Prvi petek** v mesecu. Pobožnost kot vedno na prvi petek.

5. **Vigilija sv. Treh kraljev**. Po jutranji sv. maši blagoslov vode.

6. **Sv. Trije kralji**, zapovedan praznik Gospodovega razglašanja in nedelja. Ob 6. in 10. uri sv. maša z dvema blagoslovoma, ob 8. uri z enim. Ob 10. uri slovesna sv. maša z leviti. Zjutraj skupno sv. obhajilo fantov in mož, katerim osmina imena Jezusovega omogočuje prejem odpustkov. Popoldne ob 2. uri molitvena ura in pete litanije Matere božje. V puščo se ta dan pobira za afriške misijone.

8. **Cerkveni računi**. Letna pristojbina za lastni in cerkveni sedež znaša 15 Din. Lastniki sedežev naj vedo gg. ključarjema povedati številko klopi, kjer imajo sedež.

9. **Rojstni dan Nj. Vel. kraljice Marije**. Ob 8.30 sv. maša in molitve kot vedno na državne praznike.

13. **Prva nedelja po razglašenju Gospodovem in spomin sv. Družine**. Po pridigi prve sv. maše skupna molitev posvečenja krščanskih družin. Popoldne ob 2. uri krščanski nauk in litanije.

Od 18. do 25. Po jutranji sv. maši molitve za zedinjenje vzhodnih bratov s sv. Cerkvijo.

20. **Druga nedelja po razglašenju Gospodovem**. Službe božje kot navadno dopoldne in popoldne.

21. **Sv. Neža**, patrona tukajšnje dekliške Marijine družbe. Ob 6. uri zjutraj orglana sv. maša za dekliško družbo.

27. **Prva predpepelnična nedelja**. Službe božje v navadnem redu.

Darovanja za sveče bodo pri 6. in 10. uri sv. maši 13. za šentansko sosesko, 20. za dolinsko sosesko in 27

za Trzič in Bistrico. Ker so sveče drage, naj bodo darovanja priporočena! V puščo se te nedelje pobira za električno razsvetljavo.

Izpraznjeni cerkveni sedeži pridejo na dražbo, ki se vrši 13. po osmi sv. maši v župnišču.

Fantovska Marijina družba: Shod 20., sv. obhajilo 6.

Dekliška Marijina družba: Shod 13., ura molitve 20., skupno sv. obhajilo 20. in 21., dekliški večer 22. in 29.

Marijina družba za žene: Shod 27., sv. obhajilo 13. **III. red**: Shod 13., vesoljna odveza 1. in 6. po litanijah.

Mesečna šolska sv. spoved. Za osnovno šolo: za dečke 19., za deklice 26., za meščansko šolo 5. Vedno ob ob 3. uri popoldne. Drugo jutro po osmi sv. maši je skupno sv. obhajilo. Dne 6. ima meščanska šola sv. mašo ob 8. uri in osnovna ob 9. uri, druge nedelje pa vedno obratno.

Mrliška kronika iz leta 1928.

(Nadaljevanje.)

41. **Zabovnik Angela**, hči cestarja, Sv. Ana št. 80, rojena 6. septembra 1920, umrla 22. julija.

42. **Koprivnik Franca**, hči delavca, Trzič št. 100, rojena 8. marca 1928, umrla 22. julija.

43. **Bedentič Franc**, žagar, Dolina, rojen 28. januarja 1878, umrl 22. julija.

4. **Jagodič Rok**, oženjen čevljar, Trzič 73, rojen 12. avgusta 1887, umrl 23. julija.

44. **Meglič Franc**, posestnikov sin, Dolina št. 48, rojen 19. oktobra 1908, umrl 8. avgusta.

46. **Meglič Ignacij**, sin posestnikove hčere, Sv. Ana št. 25, rojen 29. julija 1928, umrl 9. avgusta.

47. **Jelenc Slavko**, učitelj, Križe št. 50, rojen 22. septembra 1904, umrl 11. avgusta.

48. **Jazbec Ana**, rojena Kokalj, delavka, Trzič št. 193, rojena 25. marca 1878, umrla 1. septembra.

49. **Mlinar Angela**, hči delavca, Bistrica št. 54, rojena 18. maja 1928, umrla 1. septembra.

50. **Zaletel Ana**, hči čevljarja, Trzič št. 48, rojena 12. septembra 1928, umrla 15. septembra.

51. **Dečman Franc**, usnjar, Trzič št. 148, rojen 16. septembra 1853, umrl 16. septembra.

52. **Dovžan Kozma**, sin usnjarskega pomočnika, Trzič št. 75, rojen 18. septembra 1928, umrl 29. septembra.

53. **Dovžan Franc**, sin usnjarskega pomočnika, Trzič št. 75, rojen 18. septembra 1928, umrl 1. oktobra.

54. **Pangerčič Peter**, sin delavca, Trzič št. 196, rojen 12. septembra 1928, umrl 7. oktobra.

55. **Mally Neža**, žena tovarniškega delavca, Trzič št. 95, rojena 21. januarja 1879, umrla 10. oktobra.

56. **Erlah Marija** vdova Mezek roj. Gregorec, Sv. Ana, ubožnica, rojena 1. junija 1863, umrla 12. oktobra.

57. **Perne Zofija**, zasebnica, Trzič št. 99, rojena 12. maja 1874, umrla 16. oktobra.

58. **Kogoj Rok**, čevljar, Trzič št. 214, rojen 10. avgusta 1883, umrl 17. oktobra.

59. **Zagrajšek Cilka**, hči delavca, Trzič št. 2, rojena 11. decembra 1927, umrla 18. oktobra.

60. **Perne Franja** rojena Ruech, vdova, posestnica in gostilničarka, rojena 21. marca 1849, umrla 31. novembra.

61. **Šmitek Lovro**, sin delavke, Sv. Ana št. 114, rojen 10. avgusta 1928, umrl 1. novembra.

62. **Knifc Ivan**, sin delavca, Trzič št. 184, rojen 19. decembra 1927, umrl 18. novembra.

63. **Keršič Stanislav**, delavec, Trzič št. 198, rojen 13. novembra 1910, umrl 18. novembra.